

Протягом підзвітного періоду відбулася зміна агрокліматичних умов: після спекотної погоди на всій території країни відмічається зниження температурних показників та випадання опадів різної інтенсивності, місцями зливового характеру. Такі гідротермічні умови поліпшать запаси продуктивної вологи в ґрунті та загальний фізіологічний стан рослин, проте сприятимуть інтенсивному розвитку різноманітних хвороб кукурудзи, соняшнику, цукрових буряків, сої, плодкових, овочевих культур та винограду.

У посівах *зернової кукурудзи*, *повсюди* на 30-100% обстежених площ 4-55% заселено **стебловим (кукурудзяним) метеликом**, гусениці якого, за чисельності 1-4 екз. на рослину, пошкодили 6-12, макс. 21% рослин (Київська обл., господарства П-Хмельницького та Кагарлицького районів) та 1-8% качанів (Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Миколаївська, Одеська, Чернівецька обл.). Найбільшої шкоди цей фітофаг завдає у південних та східних регіонах, де розвивається друге покоління. На 40-100% обстежених площ *кукурудзи* спостерігається осередкове живлення **бавовникової совки** II покоління. Гусениці за чисельності 1-2 екз. на рослину пошкодили 1-7, максимально – 15% рослин (Київська обл.). Скрізь у посівах культури сільськогосподарських підприємств і індивідуальних господарств значного розвитку та поширення набув **гельмінтоспоріоз**, яким охоплено 2-22% рослин. За помірних температур та короточасних опадів, загальної посухи наприкінці першої декади серпня, осередково відмічається збільшення розповсюдженості **пухирчастої сажки**, на сприйнятливих гібридах - **летучої сажки**.

Терміни проведення захисних обприскувань узгоджують з часом збирання урожаю відповідно до регламентів застосування засобів захисту рослин.

Посіви **цукрових буряків**, передусім лісостепових та поліських областей уражені **церкоспорозом**, який охопив 3-8, макс. 20% рослин. Поряд з цим на 12-35% площ буряки хворіють на **борошнисту росу**, **фомоз**, **пероноспороз**, **рамуляріоз**, **вірусну жовтяницю** та **мозаїку**. Хвороби коренеплодів, зокрема **парша**, **хвостова гниль**, **дуплистість** уразили 1-8% рослин. За таких умов оздоровлюють рослини та призупиняють поширення церкоспорозу за появи окремих плям на 3-5% рослин через обприскування посівів дозволеними фунгіцидами.

В посівах **соняшника** 2-20% рослин уражені **альтернаріозом**, **пероноспорозом**, **іржею**, **білою** (стеблова, кошикова та прикоренева форми) та **сірою гнилями**. На **фомопсис** хворіє 2% рослин (Рівненська обл.). Осередково відмічається шкідливість гусениць **лучного метелика**, **бавовникової совки**, **соняшникової вогнівки**, личинок **шипоноски**. На початку побуріння кошиків за високої вологозабезпеченості ($ГТК > 1,5$) і вологості насіння 25-30% рекомендовано проводити десикацію дозволеними до використання препаратами.

Рослини **сої** пошкоджують **гусениці совок**, **звичайний павутинний кліщ**, **клопи щитники**, **тютюновий трипс**, **гусениці акацієвої вогнівки**.

Погода продовжує сприяти розвитку **звичайного павутинного кліща** та пошкодженню ним посівів. Чисельність кліща зростає навіть на оброблених площах та коливається від 8 до 15 екз. на трійчастий лист. Кліщем заселено до 32% площ, пошкоджено від 20 до 30% рослин. (Київська, Херсонська обл.)

Продовжується інфікування рослин збудниками **церкоспорозу** (уражено 8,4-12% рослин), **септоріозу** (5,5-10% рослин), **пероноспорозу** (7-14% рослин), **фітофторозу** (10,0-12% рослин). У хворих рослин підвищуються інтенсивність дихання і транспірація, знижуються інтенсивність фотосинтезу та кількість хлорофілу, якість і кількість майбутнього урожаю.

Капуста пізніх строків дозрівання потерпає від **капустяних попелиці, блішок, гусениць совок, біланів, молі**, рослини хворіють на **фомоз, бактеріози**. За різких добових перепадів температур і підвищення вологості повітря на **томатах, картоплі** пізніх строків посадки інтенсивного розвитку набули **альтернаріоз, фітофтороз, верхівкова гниль** плодів. Подекуди в західних областях хвороби набули епіфітотійного характеру розвитку.

У посівах **сої, люцерни, соняшнику, кукурудзи** триває розвиток гусениць **лучного метелика** другого покоління, які відходять на залялькування в ґрунт. Незважаючи на відсутність активного живлення шкідника у I та II поколіннях, залишається можливість розвитку його надпорогової чисельності у III поколінні. В степових областях відмічається літ метеликів фітофага третього покоління інтенсивністю 1-9 на 10 кроків.

В ареалі розвитку **саранових** в неугіддях, біля зрошувальних каналів, в заплавах річок відмічається масове окрилення комах (80-100%), парування та відкладання самицями яєць у ворочки. Цим закінчується річний цикл розвитку саранових. Нагляд за розвитком комах варто продовжувати.

В **плодових** насадженнях на деревах пізніх сортів дозрівання відмічається розвиток **яблуневої плодожерки**, гусениці другого покоління продовжують живлення всередині плодів, **плодовими кліщами** заселено 15-20% дерев, 10-20% листя. Чисельність кліщів становить 1-5 екз. на лист., **зеленої яблуневої попелиці**, плоди уражені **паршею, плодовою гниллю**. В незахищених плантаціях **винограду** дозріваючому врожаю істотних пошкоджень завдають **виноградний зудень, який** заселив до 25% кущів та від 10 до 15% листя в слабкому і середньому ступені., **звичайний павутинний кліщ**, гусениці **гронової листокрутки, мільдю** уражено 10-15%, максимально 25% кущів., **оїдм** уражено до 10-15%, подекуди в осередках до 20% кущів, 1-4% листя, 3-5%, максимально до 10% грон. Хімічний захист насаджень обмежений через збирання врожаю.

В господарствах постійно здійснюється фітосанітарний нагляд за посівами.